

Hodnocení: 3 body – menší nepřesnosti, moc dlouhé, a tím pádem občas také trochu zašmodrchané
Eva Tročilová
SOC400 Věda, technologie a politika
doc. PaedDr. Zdeněk Konopásek, Dr.

Příprava č.7

KONOPÁSEK, Z. / STÖCKELOVÁ, T. / ZAMYKALOVÁ, L. (2008): Making pure science and pure politics: On the expertise of bypass and the bypass of expertise. *Science, Technology, & Human Values*, 33 (4): 529-553

ALTERNATIVNÍ NÁZEV:

Výstavba dálničního obchvatu u Plzně: Politický význam vědecké expertízy aneb na pomezí „čisté vědy“ a „čisté politiky“

SHRNUTÍ POINTY TEXTU:

Text se věnuje sporu o výstavbu dálničního obchvatu u Plzně, přičemž se snaží zachytit, jaký význam může mít očištění vědy od politiky (a politiky od vědy) ve vývoji celého případu. Zajímavým paradoxem, na který se snaží článek poukázat, je skutečnost, že čím více se jedna z variant tohoto obchvatu stávala z hlediska expertů vhodnější, tím méně se tato varianta jevila jako realizovatelnější. Původní expertizace celého případu se tedy postupně proměnila v jeho ostrou politizaci, a to především z toho důvodu, že lidé začínali být věčnými expertními posudky, které celou výstavbu jen prodlužovaly, znechuceni. Najednou se ukázalo, že ti, kteří staví pouze na „holých faktech“ nakonec v případě realizace dané varianty zcela pohořeli, neboť vědecká přesnost a dokonalost jde často ruku v ruce s přílišnou idealizací a činí tak jisté plány nerealizovatelnými. Protože vědecké posudky nedokázaly dospět k rozhodnutí, které by spustilo realizaci projektu, musela nastoupit politika. Otázka směřující k tomu, která varianta je lepší, byla pod tímto tlakem postupně nahrazena otázkou, kterou variantu bude možné dříve realizovat. Rozhodnout rychle a efektivně znamenalo rozhodnout politicky.

Transformace tohoto sporu v „čistě politickou záležitost“ však nebyla nějakou „retrospektivní konstrukcí“ (Konopásek a kol. 2008: 535), ale jisté prvky politického rámování se objevovaly již na samém počátku celého sporu. Není to tedy tak, že by se politizace objevila až ve chvíli, kdy začala selhávat expertizace, stejně tak jako není možné ignorovat veškerá odborná stanoviska ve chvíli, kdy se celý případ stal záležitostí politickou. Kdyby totiž varianta založená na vědecké expertize nehlásala výlučné postavení vědy a její neslučitelnost s politikou, kdyby nekladla expertizaci do přímé opozice k politizaci, pak by možná nebyla tak neúspěšná. Samozřejmě má smysl, pokud v jistých situacích rozlišujeme mezi demokratickým rozhodováním a předkládáním vědeckých důkazů, nicméně je kontraproduktivní, pokud konstruujeme tyto dvě sféry jednání jako vzájemně se vylučující. Jinými slovy řešeno, úplně očištění vědy od politiky a politiky od vědy není nikdy možné.